

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันตลาดมีความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เกิดกระแสความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพเพื่อหลีกเลี่ยงโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ โดยหันมาบริโภคสินค้าที่ปลอดภัยไม่มีสารเคมีปนเปื้อน อีกทั้งต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยามากยิ่งขึ้น แนวความคิดในเรื่องการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงมีความจำเป็นที่สำคัญต่อแนวโน้มการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน เพิ่มโอกาสทางการตลาดต่อไปในอนาคต จากการที่ผู้บริโภคหรือโรงงานอุตสาหกรรมเลือกใช้วัตถุดิบที่ปลอดภัยจากสารเคมีสังเคราะห์

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 459,743 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 424,853 ไร่ เกษตรกร 25,321 ครัวเรือน โดยมะพร้าวที่ปลูกในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ปลูกพันธุ์ต้นสูง ซึ่งมีอายุเฉลี่ยกว่า 40 ปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : 2559) โดยความต้องการใช้เพื่อการบริโภคโดยตรงร้อยละ 60 ใช้เพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรมกะทิสำเร็จรูปร้อยละ 35 และใช้เพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันมะพร้าว ร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด (กรมส่งเสริมการเกษตร : 2560) ดังนั้นในกระบวนการแปรรูปและใช้สำหรับการบริโภค มีความจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิตต้นทางได้ นั่นคือการส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรด้านมะพร้าวอินทรีย์ โดยยกระดับมาตรฐานการผลิต ให้ผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และจากปัญหาการใช้ปัจจัยการผลิตด้านสารเคมีสังเคราะห์จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การยกระดับมาตรฐานการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวเป็นเกษตรอินทรีย์นั้น จะทำให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศ เป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ เกิดการพึ่งพาตนเองในเรื่องของอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารภายในฟาร์ม โดยการหมุนเวียนทรัพยากรภายในฟาร์มอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการผลิตมะพร้าวแบบยั่งยืน รักษาสภาพสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ จำเป็นต้องใช้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกษ. 9000 – 2552 เกษตรอินทรีย์ เล่ม 1: การผลิต แปรรูป แสดงฉลาก และจำหน่าย ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์) (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ : 2552)

เพื่อจัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้ารับการฝึกอบรม มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำเป็นต้องใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่อง เกษตรอินทรีย์ ประกอบการ ฝึกอบรม เนื่องจากเป็นระบบจัดการการผลิตแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความ หลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุอันตรายจากการสังเคราะห์ และไม่ใช่พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรม (genetic modification) มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวังเพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตร อินทรีย์และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน เมื่อเกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วจะ เกิดประโยชน์ต่อตนเองในด้าน ความปลอดภัยของผลผลิต และความปลอดภัยต่อผู้บริโภคงานใน สวน/แปลง

ดังนั้นมีความจำเป็นศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของ เกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตร อินทรีย์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ โดยศึกษาจากเกษตรกร ผู้ผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ได้แนวทางและวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของ ชุมชนและพื้นที่และนำไปส่งเสริมเกษตรกรให้ปฏิบัติ อันนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการเกษตรที่มี ประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางด้านเศรษฐกิจ และทางสังคมของเกษตรกรใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตร อินทรีย์ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.4 เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตร อินทรีย์ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวในพื้นที่ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร รวมถึงปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวตามในพื้นที่ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2560 ถึง เดือนมีนาคม 2561

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.2 เกษตรอินทรีย์ หมายถึง ระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของ ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับ ธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม รวมถึงการ นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ด้วย

5.3 การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ หมายถึง การผลิตมะพร้าวในระบบการผลิตที่ไม่ใช้ สารเคมี หรือสารสังเคราะห์ต่างๆ และปุ๋ยเคมีในทุกขั้นตอนการผลิต เกษตรกรสามารถใช้วัสดุจาก ธรรมชาติ และสารสกัดต่างๆ จากพืชที่ไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม

5.4 แรงจูงใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ หมายถึง แรงจูงใจในการผลิตมะพร้าว อินทรีย์ใน 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิตและการตลาด ด้านข้อกำหนด มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้านการส่งเสริมและแหล่งความรู้ และด้านตนเอง

5.5 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ หมายถึง

5.5.1 ความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ แบบรายบุคคล แบบรายกลุ่ม
แบบมวลชน

5.5.2 ความต้องการด้านเนื้อหาความรู้ ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการตลาด

5.5.3 ความต้องการด้านผู้ส่งเสริม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำข้อมูลที่ได้รับหรือผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการในการวางแผนและ
กำหนดนโยบาย การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์เพื่อให้ได้คุณภาพ เกิดความปลอดภัยต่อ
เกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

6.2 ทำให้ทราบถึงการผลิตและปัญหาของเกษตรกรในการปฏิบัติการผลิตพืชตามระบบ
เกษตรอินทรีย์ ซึ่งสามารถนำปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริม
การเกษตรต่อไป

